

УДК 81'373.23 – 112: 908 (477)

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ІСТОРИЧНИХ АНТРОПОНІМІВ У ЧУЖОМОВНІЙ АУДИТОРІЇ

Наталія Хібеба

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра українського прикладного мовознавства,
вул. Університетська, 1/233, 79001 Львів, Україна
тел. (032)239 43 55
ел. пошта: khibeba@ukr.net*

Розглянуто власні назви історичних осіб у лінгвокраїнознавчому аспекті: мотивовано добір антропонімів для вивчення в чужомовній аудиторії, розкрито понятійне (конотативне) наповнення історичних назв-символів, їхні виражальні можливості та значення в ономастичному просторі української мови. Запропоновано фрагмент лексикографічного опрацювання цієї онімної групи в межах лінгвокраїнознавчого словника власних назв української мови.

Ключові слова: лінгвокраїнознавство, лінгвокраїнознавчий словник, антропонім, історичний антропонім, конотативний антропонім.

Останніми роками в українському мовознавстві з'явилося чимало праць, присвячених лінгвокраїнознавчому вивченню різних груп онімної лексики¹. Зацікавлення науковців цілком закономірне, адже ономастичний матеріал має особливий лінгвокраїнознавчий потенціал: передаючи важливу для реципієнта інформацію, оніми здатні „приховати”, „закрити” її для чужомовного слухача, оскільки власні назви — це „завжди специфічні реалії, які належать до фоновної лексики” [8]. Актуальність такого дослідження також у тому, що в задекларованому ракурсі власні назви є найменш вивчені.

На всіх етапах історичного розвитку будь-якого народу можна відзначити особистості, які виділялися з-поміж інших особливим природним обдаруванням, високим духовним складом, одержимістю до волі тощо. Ім'я та прізвище такої особи асоціативно пов'язують із конкретною епохою, історичними подіями, місцем цих подій. Це „постаті героїв, мічених перстом Божим” [1: 82], чії імена відомі кожному свідомому громадянину.

Важливими у створенні реальної історичної панорами українців є власні назви історичних осіб — своєрідні „індикатори”, які не тільки представляють певну історичну добу, а й живуть у людській пам'яті до сьогодні. „Історичні антропоніми — це власні імена осіб, які найяскравіше заявили про себе в тій чи тій галузі суспільного життя — науці, політиці, культурі тощо, адже життя та діяльність окремих людей мають історичну значущість” [5]. Ідеться, зокрема, про антропоніми, які стали загальнонаціональними символами українців, своєрідними знаками-репрезентантами сучасної культурної самосвідомості народу та його ментальності,

¹Див. серію збірника „Теорія і практика викладання української мови як іноземної”. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006–2011. – Вип. 1–5.

адже „у генній пам’яті кожного індивідуума, зокрема й усього роду – народу загалом, заховано все найсуттєвіше за тисячоліття й тисячоліття буття – від найраніших осмислень доколишнього й до сучасності” [7: 5]. Пропонована розвідка продиктована необхідністю задовольнити потреби чужоземця — висвітлити важливі історичні процеси України і окреслити значення визначних постатей у національному світобаченні. Актуальність дослідження зумовлене також зацікавленням своєю культурою, історією, її адекватним сприйняттям, яке виходить за межі політичної заангажованості.

Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Тарас Шевченко, Симон Петлюра, Андрей Шептицький, В’ячеслав Чорновіл — це далеко не повний перелік загальнонаціональних символів українського народу. Це непересічні постаті, навколо яких донині точаться суперечки. Саме історичні антропоніми, які передають фонову інформацію, повинні стати об’єктом лінгвокраїнознавчого вивчення, однак пошук особливих „імен-реалій”, яким притаманна національно-культурна специфіка на противагу решті онімів, є проблемним [8].

Чимало українських прізвищ-„символів” передає потужну лінгвокраїнознавчу інформацію, комунікативну значущість, виражальні можливості яких розкриваються на тлі культурно-історичних реалій України. Основні події нашої історії та персоналії не оминули діалектних та фольклорних текстів, хоча інтерпретували їх по-різному. На функціонування онімів впливають екстралінгвістичні чинники: соціальна історія, ідеологія, етнокультурні процеси. Тому власні назви історичних осіб не тільки втілюють культурно-історичний досвід нації, а й стають своєрідними знаками, які здатні відтворювати сучасну самосвідомість народу. Ці найменування та похідні апелятиви вимагають „внутрішнього” прочитання.

Українців, зокрема тих, які заселяють західні терени країни, називають *мазепинцями*, *махновцями* чи *бандерівцями*. Тому чужомовний слухач має володіти мінімальними знаннями, щоб „зчитати” комплексну мовну інформацію, сконденсовану в омонімічному значенні, чи зрозуміти наповнення дериватів (пор.: *бандера*, *бандерівець*, *бандерівець*, *бандерівка*, *бандерофобія*, *бандерівський*).

Необхідна інформація про історичні персоналії, аналізовані у статті, дасть змогу чужоземцеві правильно інтерпретувати ситуації мовлення, допоможе усвідомити державні, загальнонародські позиції українців, їхню суспільну свідомість, полегшить розуміння текстів різних стилів мовлення. Наприклад, читаючи поезію Тараса Шевченка, читач зверне увагу на часто вживане ім’я Богдана Хмельницького: „Знаково, що у творчості Т. Шевченка, крім імен персонажів, найуживанішим антропонімом є саме реальна постать з української історії – Богдан Хмельницький, який 23 рази згадується в поезії, 2 – у драматичних творах і 7 – у повістях” [16: 171]. Текст повинен викликати в кожного поінформованого чужоземця однаковий контекст історичних ремінісценцій, уміння інтерпретувати певні еліптичні „натяки”, наприклад: „Що це було?... Чи *Умань*, *Чигирин*? Чи *Жовті Води*, *Пилляві*, чи *Корсунь*?”; „Три шаблі їх чекають на стіні, Що пам’ятають *Корсунь і Охматів*”; „Заснув *Остріг*, *Почаїв* спить. І в снах маячить *Берестечко*” [10: 476]. Успіх повноцінного спілкування залежить насамперед від рівня обізнаності співрозмовників, адже „лінгвокраїнознавча компетенція – це знання для людей, які ідеально розмовляють, всієї системи культурних цінностей, виражених у мові” [14: 372].

Пропонуємо до уваги лексикографічне опрацювання історичних конотативних антропонімів, які репрезентують різні етапи національно-визвольних змагань українства як фрагмент лінгвокраїнознавчого словника власних назв української

мови, започаткованого на кафедрі прикладного мовознавства (дет. див.: [12: 7]). Як зразок, обрано такі словникові гасла: *Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Степан Бандера*, які історики часто трактують тенденційно, таврують ярликом „націоналізму”, сприймають деформовано тільки за те, що їх головним завданням було утвердити історичну, культурну, психологічну суверенність України. Це великі культурні діячі, дипломати й політики, які все своє життя підпорядкували вищим державним інтересам. Тому саме ці назви-символи передусім потребують об’єктивного висвітлення.

БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

***батько Богдан, гетьман Зиновій, гетьман Зиновій Хміль, гетьман Хміль, Хмель, Хмельниччина, хмельничанин, хмельничанка, хмельничани.**

Богдан Хмельницький (1595–1657) – визначний український політик, дипломат, стратег, символ козацько-гетьманської влади. Доклав чимало зусиль для організації українського війська, встановлення дипломатичних зв’язків з іншими країнами.

Учасник війн із Туреччиною (1620 року потрапив у полон).

Вів непримиренну боротьбу з польською шляхтою — очолив козацьку визвольну війну 1648–1657 рр. (Хмельниччина), здобувши перемоги під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями, Зборовим, Батогом.

Брав участь у походах на Молдавію (Молдова) 1650 і 1652 рр.

У боротьбі з Польщею шукав зовнішньої допомоги: союз із Кримським ханством, переговори з турецьким султаном, визнання зверхності російського царя.

Із його іменем пов’язано становлення української Козацької держави XVII–XVIII ст., формування української нації.

Християнське ім’я Хмельницького – Зиновій, але відомий за слов’янським ім’ям *Богдан*, яке є символічним (“Богом даний” українському народові). Навіть власне ім’я *Богдан* асоціюється для українця насамперед із Хмельницьким, як Тарас – із Шевченком. Дослідники припускають, що прізвище Хмельницький походить від назви поселення, у якому мешкав батько майбутнього гетьмана [7: 306, 307]; зокрема відомий львівський історик І. Крип’якевич наполягав на тому, що Хмельницькі — вихідці зі села Хмельник, що на Перемишльщині (Польща) [7: 307]. За народними джерелами, походження прізвища *Хмельницький* пов’язано з тим, що майбутнього гетьмана знайшли в хмелю [13: 129].

Документально не встановлено, де народився Богдан Хмельницький. За фольклорною традицією, це село Суботів (зараз Чигиринський район Черкаської області), де був маєток Хмельницьких [13: 128].

Богдан Хмельницький – герой багатьох літературних творів, однак інтерпретували його по-різному: звеличували з позицій “марксизму-ленінізму” (ідеологія радянської влади) за “возз’єднання” України з Московією (визнання вищості московського царя після Переяславської угоди 1654 року) — історичні твори М. Старицького, О. Корнійчука, П. Панча, І. Ле, П. Загребельного, Н. Рибачка та ін.; докоряли за приєднання до Росії — зокрема Т. Шевченко у віршах „Стоїть село в Суботіві”, „Розрита могила”; або ж намагалися об’єктивно з’ясувати значення для України (незавершена трилогія Ю. Косача „Цезар степів”). Оспіваний у народній творчості.

„Свідком” часів Хмельницького є низка топонімів: міста *Хмельницький, Переяслав-Хмельницький*, область — *Хмельницька*, також деривати *хмельничанин*,

хмельничанка, хмельничани ‘мешканці Хмельницького’[11: Т. 11: 96]. Іменем *Хмельницького* названо плавню (заболочені порослі вологолюбною рослинністю низькі береги річок, що затоплюються під час повені) біля села Капулівка на Запоріжжі, де гетьман мешкав певний час; гора в Чигирині зветься *Богдановою* через те, що на ній розташовувалася гетьманська резиденція (місце перебування уряду, керівників держави і високопоставлених осіб) [13: 136].

Назву *Хмельниченки* має один із куренів (назва військової одиниці Запорізького війська, що складалася з кількох сотень козаків) скаутської організації Пласт (дитяча, молодіжна організація військово-політичного характеру, побудована на морально-християнських засадах), створена 1945 року на еміграції.

** За старого Хмеля, як була людей жменя. Висипався Хміль із міха і наробив панам-ляхам лиха. Од Богдана до Івана не було гетьмана [9: 86]. За старого Хмеля було людей жменя [6]. Знай, ляше, по Случ наше [13: 132].

*** Про смерть Богдана Хмельницького

Богдан Хмельницький був за рідного брата і батька козакам. Дуже його козаки любили. А як помер Богдан, то козаки обливались сльозами і похоронили його у стіні церкви-кріпості. А шляхта польська обрадувалась, що вже нема на них Богдана, і вирішила хоч з мертвого Богдана познущатися. Вона хотіла відмурувати тіло гетьмана, спалити і попіл за вітром пустити. Дізналися про це козаки, і один козак відмурував тіло з стіни і зі священником перенесли і замурували в стіну Михайлівської церкви, щоб ніколи не поглумилися над Богданом вороги його (*М. Костомаров*).

*** ...Ой Богдане!

Нерозумний сину!

Подивись тепер на матір,

На свою Україну,

Що, колишучи, співала

Про свою Україну,

Що, колишучи, співала,

Про свою долю,

Що, співаючи, ридала,

Виглядала волю.

Ой Богдане, Богданочку!

Якби була знала,

У колісці б задушила (*Т. Шевченко*).

ІВАН МАЗЕПА

***мазєпа, мазєпинці, стрільчики-мазєпинці, мазєпіана, мазєпіна.**

В історії України важко знайти постать більш суперечливу, аніж Іван Мазєпа.

Мазєпа (Мазєпа-Колєдинський) Іван Степанович (1639(?) – 1709) – визначний український політичний діяч, дипломат, гетьман Лівобережної України від 1687 року.

Народився у с. Мазєпинці на Київщині в українській шляхетській родині. Навчався в Києво-Могилянській академії, Єзуїтській колегії у Варшаві. Здобув блискучу європейську освіту, знав кілька європейських мов. Служив при гетьманах П. Дорошенкові та І. Самойловичеві. Іван Мазєпа був першим гетьманом, який незмінно тримав гетьманську булаву упродовж 22 років (1687–1709 рр.). Для періоду

його гетьманування характерний економічний розвиток України-Гетьманщини, стабілізація соціальної ситуації, піднесення церковно-релігійного життя та культури.

Меценат освіти і мистецтва – 1694 року перетворив Києво-Могилянську Колегію в Академію, а в 1700 році – заснував Чернігівський колегіум. Фундував будівництво церков.

Прагнучи визволити Україну з-під російської влади, вів таємні переговори з польським королем С. Ліщинським, а 1708 року, під час Північної війни, перейшов на бік Карла XII й уклав договір про відновлення державної незалежності України в союзі зі Швецією. Це викликало масові репресії московських військ проти українців. Було знищено гетьманську столицю Батурин, Запорозьку Січ (політична і військова організація XVI–XVIII ст.). Російська православна церква прокліяла І. Мазепу.

Після поразки шведів у Полтавській битві 1709 року І. Мазепа емігрував до Туреччини.

Похований у Святогірському монастирі м. Галаца (нині Румунія).

Полярність поглядів на І.Мазепу – патріот чи зрадник – розкрито й у фольклорі. Український народ шанобливо ставиться до гетьмана: у народній прозі оспівує його як військового провідника, якого козацтво називало батьком, дещо перебільшуючи його фізичні можливості [13: 146, 147, 148, 149]; в інших варіантах — навпаки, називає його хрещеником російського царя [13: 146]. Ім'я І. Мазепи в українських історико-героїчних переказах часто супроводжує епітет *проклятий*, що пояснюють підробкою фольклорних творів, зокрема у XVIII ст., коли з'являються пісні з “лайкою Мазепи” [15: 426]. Активна політика щодо знеславлення І. Мазепи відображена й на мовному рівні. “Словник української мови” наводить лексему *мазеп* ‘про неохайну, грубувату або нерозумну людину’ із ремаркою “*лайливе*”: *У нас у селі Мазепою лаються: от як дурна Людина, чого не зрозуміє, так кажуть: ах ти мазеп!*” [11: Т. 4: 595].

Після проголошення незалежності України 1991 року розпочалася реінтерпретація Івана Мазепи.

Українці увіковічили героя доброю пам'яттю про нього в топонімах та мікротопонімах [13: 278], чимало з них збереглося на Чернігівщині: *Мазепинщина*, *Мазепин замок*, *Мазепин будинок* [13: 144, 151].

Гетьман Іван Мазепа є героєм відомих творів українських письменників: Б. Лепкого, В. Сосюри, С. Руданського, Г. Хоткевича та ін.

** Мазепа у Полтаві подавився галушкою [6].

**** Пам'ятає Маківочка, згадує Кічера

Пам'ятає Маківочка, згадує Кічера,

Як ходив ту ще студентом Степанко Бандера.

Та він ходив із друзями тими гороньками,

Де *стрільчики-мазепинці* бились з москалями.

Лише пісня героїчна із Карпат до степу,

Як помстились січовики за Йвана Мазепу.

Пам'ятає Маківочка, згадує Кічера,

Як вів у бій *мазепинців* Провідник Бандера (*Г. Дем'ян*).

**** І гетьман, відложивши копії договорів, став переглядати секретні матеріали й витинки із заграничних газет, котрі йому попривозили післанці від довірених людей. Щастя, видимо, хилилося на бік Карла XII. Так можна було собі гадати. Це було гетьманові по душі. Не тільки тому, що відповідало воно його

політичним планам, але і з особистих причини. Гетьман не любив Петра. Це був варвар, а Мазепа ненавидів варварство (*Богдан Лепкий “Мазепа”*).

СТЕПАН БАНДЕРА

***бандера, бандерівець, бандерівець, бандерівка, бандерофобія, бандерівський.**

Степан Бандера (1909–1959) — націоналіст-революціонер, керівник Організації українських націоналістів (ОУН), видатний політик, символ української нації, один із лідерів національно-визвольного руху 30-50-х років ХХ століття.

Народився в селі Угринові на Львівщині в родині священика. Від ранніх років активно боровся за українську справу: у 18 років став членом Військової Організації, у 20 років — членом ОУН, у 29 — членом Крайової езекутиви (виконавчого органу) ОУН на західноукраїнських землях.

Організатор низки замахів, зокрема вбивства в 1934 року міністра внутрішніх справ Польщі Б. Перацького. У 1934–1939 рр. ув'язнений у польських в'язницях. 1939 року очолив опозицію до А. Мельника (голова ОУН із 1938 року), що призвело до розколу ОУН. Від 1940 року — голова Революційного проводу ОУН.

С. Бандера мав свою революційну концепцію: за будь-яких умов, незалежно від того, які територіально-політичні зміни не відбувалися б на теренах України, ОУН і далі боротиметься за Українську Соборну Суверенну Державу. Ініціатор Акту відновлення Української державності 30 червня 1941 року у Львові. За відмову скасувати його, ув'язнений німцями в Заксенхаузені до 1944 року. Після війни очолив Закордонні частини ОУН. Убитий агентом Комітету державної безпеки при Раді Міністрів СРСР у Мюнхені в 1959 році.

С. Бандера став національним символом боротьби за незалежність українців. Такої популярності, як мав Бандера і в Україні, і за її межами, не мав ніхто. Борців за незалежність своєї держави комуністи називали узбецькими, литовськими, грузинськими та ін. „бандерівцями”. Слово „бандерівець” стало синонімом націоналіста, але не із таврованою семантикою радянського часу: „...людей, які насмілилися демонструвати свою незалежність до української нації, називали *бандерівцями*, і це мало означати щось дуже погане, гірше як „ворог народу”... Від початку 1920-х років і до початку Другої світової війни таких людей у Радянському Союзі обзивали *петлюрівцями*” і ...якби не нагла смерть і, певною мірою, загадкова смерть Б.Хмельницького і якби він спробував розірвати стосунки з Московією... то називали б нас „хмелями”, або „хмельничанами”, або ще якимось у тому дусі” [2: 7–8].

В Україні на двадцятому році незалежності вже встановили 17 пам'ятників Степанові Бандері, шість із яких — на теренах Львівщини. Проте до сьогодні ім'я С. Бандери викликає суперечки: дехто вважає його патріотом і борцем за незалежність, інші — називають його поплічником німців і співучасником нацистських злочинів: „... ставлення до національної незалежності України в більшості її сучасних громадян майже цілковито збігається з їх оцінкою діяльності найвизначнішого керівника ОУН, духовного натхненника і практичного організатора підготовки масової збройної та ідейно-політичної боротьби УПА” [4: 5].

Чимало авторів, як в Україні, так і за її межами, присвячували Степанові Бандері свої вірші: Р. Пастух, В. Андрійчук, Б. Нижанківський, І. Калиненко та інші [3: 3].

** Іти в бандери, бандерівська земля

Вони не дають нам жити, — ми не дамо їм панувати! (афоризм С. Бандери [6]).

**** Бандерівець, бандера, бандерівець...

І так тривало понад сорок літ.

Аж ось нарешті день, як чорнобривець,

Вінчає сірий український світ (*Богдан Стельмах "Бандерівці"*).

**** Ця людина — ціла ера

В українському бутті....

Все йому віддав Бандера,

Все, що мав лишень в житті! (*Петро Гоць*).

**** Копія Бандери в Самборі!

У неділю в місті встановлять пам'ятник Провідникові ОУН — Степанові Бандері. Монумент постане на площі Пам'яті. Зараз тут уже є постамент, тривають підготовчі роботи. А вже у неділю урочисто відкриють сам пам'ятник на честь українського героя за борця за державність.

Цей пам'ятник буде точною копією того, що стоїть зараз у Львові. (*Юлія Курій, газета "Експрес"*).

****А тоді час був такий, що нас усіх називали *бандерами*, убійниками, колаборнатами, прислужниками... За таку чорну неправду я сам би *ішов у бандери!* – не на жарт розійшовся Янко... А ви приїхали з Великої України межі *бандери*... усе життя прожили межі *бандерами*, хату межі *бандерами* побудували руками *бандерів*, дітей межі ними вигодували і там лишили, і *бандерівська* земля вас поховала в собі. Ще й учні ваші *бандерівські квіти* на вашу могилку носять ... (*Марія Матіос "Чотири пори року"*).

****Тридцять сьомий рік минає,

Восьмий наступає,

Як у Львові в трибуналі

Присуд відчитали.

Там дванадцять українців,

То самі герої,

Що хотіли здобувати

Славу неньці своїй.

Перший герой — це *Бандера*,

Другий — Лебідь зветься,

Він кайданів не боїться —

З кайданів сміється... (*В. Сокол*).

Лінгвокраїнознавчий коментар конотативно маркованих власних назв історичних постатей задовольнить пізнавальні запити чужоземця, заповнить лакуни відсутньої інформації, полегшить його спілкування в соціумі, допоможе сформувати правильну думку. Ці знання актуалізуватимуть систему еталонів, стереотипів, символів під час висвітлення національно-культурної специфіки онімного фонду української мови. Лексикографічні відомості полегшать читання та розуміння періодики, художніх творів на історичну тематику, усної народної словесності, допоможуть правильно „зчитати” фонову інформацію і створять достойний образ України у площині історичної правди.

1. Вегеш А. Віддзеркалення народнорозмовного антропонімікону українців в літературно-художній антропонімії Романа Іваничука „Вогненні стовпи” / Анастасія Вегеш // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наук. пр. – Вип. 12. Українська діалектна лексика як об'єкт словникарства та лінгвогеографії / [відп. ред. І. В. Сабадош]. – Ужгород, 2008. – С. 81–83.

2. Гордасевич Г. Степан Бандера: людина і міф / Галина Гордасевич. – Львів : ЛА „Піраміда”, 2001. – 208 с.
3. Гоць П. У Степана — уродини: поезії / Петро Гоць. – Львів : НВМ ПТ УАД, 2003. – 24 с.
4. Дем’ян Г. Степан Бандера та його родина в народних піснях, переказах та спогадах / Григорій Дем’ян / [запис та упор. Г. Дем’яна]. – Львів : Афіша, 2006. – 568 с.
5. Лесюк М. Неофіційний антропонімікон УПА / Микола Лесюк // Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. – Івано-Франківськ, 2002. – Вип. 8. – С. 10–24. – Режим доступу: www.pedagogics.org.ua
6. Номис М. Українські прислів’я, приказки і таке інше. – Режим доступу: www.aphorism.org.ua/subrazd.php
7. Пепа В. Україна в дзеркалі тисячоліть / Вадим Пепа. – Київ : ВЦ „Просвіта”, 2006. – 344 с.
8. Ражина В.А. Ономастические реалии: лингвокультурологический и прагматический аспекты : автореф. дисс. на соис. науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19. “Русский язык” / Виктория Александровна Ражина; Краснодар, 2007. – Режим доступу: www.bibliofond.ru/view.aspx
9. Савченко І., Каплаушенко О. Прислів’я і приказки доби Хмельниччини як джерело поповнення української фразеології / І. Савченко, О. Каплаушенко // Богдан Хмельницький і Хмельниччина у фольклорі й художній літературі: матеріали міжвузів. науково-практичної конф. (Черкаси, 11–12 жовтня, 1995 р.). – Черкаси, 1995. – С. 85–86.
10. Семенець О. Контекстуальна природа когнітивних мовних систем і пам’ять слова / Олена Семенець // Вісник Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Філологія. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. – Вип. XV–XVIII. – С. 473–478.
11. Словник української мови : в 11 т. / [за ред. І. К. Білодіда]. – Київ : Наук. думка, 1970–1980.
12. Сокіл Б., Мацюк З. Концепція підготовки фахівців для викладання української мови в іншомовній аудиторії / Богдан Сокіл, Зоряна Мацюк // Теорія і практика викладання української мови як іноземної: зб. наук. праць. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – Вип. 1. – С. 6–12.
13. Сокіл В. Українські історико-героїчні перекази: структурно-семантичний та поетичний аспекти / Василь Сокіл. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2003. – 320 с.
14. Цап Г. Національно-культурний компонент у семантичній структурі слова / Галина Цап // Вісник Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Філологія. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. – Вип. V–XVIII. – С. 371–375.
15. Чернопиский М. Цензура і репресії проти українського фольклору / Михайло Чернопиский // Українська фольклористика: словник-довідник / [укл. і заг. ред. М. Чернопиского]. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – С. 423–427.
16. Яременко В.І. Історична ономастика у творчій спадщині Тараса Шевченка / В. І. Яременко. – Режим доступу: www.history.org.ua/JournALL/jourma/.../12/pdf

LINQUISTIC AND COUNTRY STUDIES VIEW ON STUDY HISTORICAL ANTHROPONYMS IN FOREIGN AUDIENCE

Nataliya Hibeba

The article considers the historical personages own names in the aspect of linguistic and country studies: anthroponyms motivated selection for the study in a foreign audience, revealed the conceptual (connotative) filling the historical names of characters, their features and value in the onomastic area of the Ukrainian language. Proposed piece of lexicographical treatment of groups within onim dictionary of proper names of the Ukrainian language.

Key words: linguistica and area studies, dictionary of anthroponyms, historical anthroponym, connotative anthroponym.

ЛИНГВОСТРАНОВЕДЧЕСКИЙ АСПЕКТ ИЗУЧЕНИЯ ИСТОРИЧЕСКИХ АНТРОПОНИМОВ В ИНОЯЗЫЧНОЙ АУДИТОРИИ

Наталія Хибба

В статье рассмотрено собственные названия исторических особ в аспекте лингвострановедения: мотивировано отбор антропонимов для изучения в иноязычной аудитории, раскрыто понятийное (коннотативное) наполнение исторических названий-символов, их выразительные возможности и значение в ономастическом пространстве украинского языка. Предложено фрагмент лексикографической обработки этой онимной группы в пределах лингвострановедческого словаря собственных названий украинского языка.

Ключевые слова: лингвострановедение, лингвострановедческий словарь, антропоним, исторический антропоним, коннотативный антропоним.

Стаття надійшла до редколегії 1.03.2012
Прийнята до друку 2.04.2012